

Miksi rekisteri?

Kaavanlaatijoiden rekisteri tuli voimaan 1.1.2000 eli samana päivänä, jolloin astui voimaan myös uusi maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL). Maankäyttö- ja rakennusasetuksessa, joka myös uusittiin ja tuli voimaan samana päivänä, kaavanlaatijan pätevydestä säädetään

3 §:ssä: "Kaavan laatijalla tulee olla suunnittelutehtävään soveltuva korkeakoulututkinto ja tehtävän vaativuuden edellyttämä riittävä kokemus."

Ympäristöministeriö on samaan aikaan valmistellut aluearkkitehtitoiminnan lisääntymistä. Työryhmä on laatinut mietinnön, jonka mukaan aluearkkitehdin pätevyys määritellään: "Aluearkkitehdiltä edellytetään suunnittelutehtävään soveltuvaa ylempää korkeakoulututkintoa sekä perehtyneisyyttä kaavoitus- ja rakennusasioihin sekä hallintotehtäviin. Soveltuva ylempi korkeakoulututkinto on arkkitehdin tai maanmittausalan diplomi-insinöörin tutkinto." Lisäksi aluearkkitehdin lisäkoulutuksesta mainitaan seuraavaa: "Aluearkkitehdeille tulee olla riittävät mahdollisuudet seurata alan kehitystä ja osallistua maankäytön suunnittelua ja rakentamista sekä kuntien hallintoa ja kehittämistä koskevaan täydennyskoulutukseen. – Toiminnan laajentamisvaiheessa tarvitaan myös erityisesti aluearkkitehdeille suuntautuvaa koulutusta."

Huomaamme, että aluearkkitehdin pätevyysvaatimukset ovat tiukemmat kuin kaavanlaatijan koulutustausta- ja pätevyysvaatimus. Ylempi korkeakoulututkinto kun tarkoittaa ainoastaan yliopistoa ja ns. tiedekorkeakouluja, mutta ei ammattikorkeakoulussa suoritettua tutkintoa. Toisaalta korkeakouluista annetun asetuksen mukaan sekä tiedekorkeakouluissa ja yliopistoissa että ammattikorkeakouluissa suoritettavat tutkinnot ovat molemmat MRL:n tarkoittamia hyväksyttävää kaavanlaatijalta vaadittavia tutkintoja.

REKISTERI PÄTEVISTÄ KAAVANLAATIJOISTA LIIKKEELLE

MRL:n täydennykseksi tarvittiin selvennyksiä. Alan järjestöt ottivat tehtävään ryhtyä pohtimaan pätevyyden määrittäystä. Samaan aikaan Suomen Arkkitehtiliitto ry SAFA oli jo keskuudessaan aloittanut ns. arkkitehtidirektiiviin perustuvan työn rakennusten suunnittelijarekisterin luomiseksi. Niinpä SAFA ja Suomen kaavoitusinsinöörien yhdistys SKI ry aloittivat keskustelut myös kaavanlaatijoita koskevan rekisterin tekemisestä. Alusta alkaen mukaan tulivat em. osapuolten lisäksi *Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RIA* ja hiukan myöhemmin *Suomen maisema-arkkitehtiliitto MARK* ry.

Neuvottelujen kestäessä neuvoteltiin mm. ympäristöministeriön ja Suomen Kuntaliiton kanssa. Nämä tukivat hanketta, mutta eivät olleet halukkaita rekisterin sopijaosapuoliksi. Useiden neuvonpitojen ja tekstiversioiden vaihtamisen jälkeen sopimus allekirjoitettiin ja se tuli voimaan uuden vuosituhannen alussa.

Rekisterin tarkoitus

Kaavanlaatijoiden rekisterin tarkoituksena on vapaaehtoisesta rekisteröitymisestä myötä ylläpitää julkista luetteloa Suomessa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista kaavojen laatimista harjoittavista henkilöistä, jotka yhdyskuntasuunnittelijoina yltävät asianmukaiselle ammattitaidon tasolle. Luetteloon hyväksymisen perusteella voidaan arvioida henkilön pätevyyttä maankäyttö- ja rakennuslain ja sen nojalla annettavien säädösten tarkoittamiin kaavanlaatijan tehtäviin. Rekisteriä voidaan kaupunkisuunnittelu-

tehtävien (urban design, urban planning) osalta esittää mahdollisen eurooppalaisen yhdyskuntasuunnittelijoiden rekisterin Suomen osuudeksi.

Rekisteröitymisen edellytykset

Rekisteriin hyväksytään kirjallisesta hakemuksesta henkilö, joka on suorittanut:

1. suomalaisessa teknillisessä korkeakoulussa tai yliopistossa arkkitehdin, maanmittaustekniikan diplomi-insinöörin tai maisema-arkkitehdin tutkinnon tai ulkomaisen vastaavan tutkinnon, johon sisältyy yhdyskuntasuunnittelun sekä siihen liittyvän lainsäädännön ja tietotekniikan sekä tutkinnosta riippuen kiinteistötieteiden, maisemasuunnittelun tai rakennussuunnittelun tai näihin rinnastettavia opintosuorituksia sekä/tai yhdyskuntasuunnittelun ammattikokemusta, jonka rekisteriä valvova lautakunta hyväksyy, vähintään:
 - a. 70 opintoviikkoa (ov), joista yhdyskuntasuunnittelun opintosuorituksia on vähintään 40 ov, ja jolla on tutkinnon suorittamisen jälkeen vähintään kaksi vuotta yhdyskuntasuunnittelun ammattikokemusta, tai
 - b. 50 ov, joista yhdyskuntasuunnittelun opintosuorituksia vähintään 35 ov, ja jolla on tutkinnon suorittamisen jälkeen vähintään neljä vuotta yhdyskuntasuunnittelun ammattikokemusta, tai
 - c. 30 ov, joista yhdyskuntasuunnittelun opintosuorituksia on vähintään 20 ov, ja jolla on tutkinnon suorittamisen jälkeen vähintään kuusi vuotta yhdyskuntasuunnittelun ammattikokemusta, tai
 - d. kahdeksan vuotta yhdyskuntasuunnittelun ammattikokemusta tutkinnon suorittamisen jälkeen, tai
2. on suorittanut suomalaisessa teknillisessä oppilaitoksessa tai ammattikor-

keakoulussa rakennusarkkitehdin tai maanmittaustekniikka- tai yhdyskuntasuunnittelupainotteisen insinöörin tutkinnon sekä tutkintoa täydentävän 40 opintoviikon laajuisen yhdyskuntasuunnittelun täydennyskoulutuksen, jonka sisältö on rekisteriä valvovan lautakunnan hyväksymä ja joka on toiminut yhdyskuntasuunnittelutehtävissä tutkinnon suorittamisen jälkeen vähintään neljän vuoden ajan, tai

3. on suorittanut suomalaisessa teknillisessä oppilaitoksessa tai ammattikorkeakoulussa rakennusarkkitehdin, tai maanmittaustekniikka- tai yhdyskuntasuunnittelupainotteisen insinöörin tutkinnon ja joka on toiminut yhdyskuntasuunnittelutehtävissä tutkinnon suorittamisen jälkeen vähintään kahdeksan vuoden ajan. Edellytyksenä mahdolliseen Euroopan yhdyskuntasuunnittelijoiden rekisterin Suomen osuuteen pääsyyllä on kuitenkin koulutuksen täydentäminen 2)-kohdan mukaisesti; tai
4. todetaan rekisteriä valvovalle lautakunnalle esitettyjen selvitysten perusteella saavuttaneen 1) – 3) -kohtien mukaisen ammattitaitotason ja joka on toiminut yhdyskuntasuunnittelutehtävissä vähintään 12 vuoden ajan. Tällaisia henkilöitä ei kuitenkaan liitetä Euroopan yhdyskuntasuunnittelijoiden Suomen osuuteen.

Tutkintoon tulee sisältyä opintosuorituksia yhdyskuntasuunnittelun perusteista sekä detaljitason ja yleispiirteisestä yhdyskuntasuunnittelusta. Perustutkinnon lisäksi rekisteriä valvova lautakunta voi hyväksyä rekisteröitymisen edellytyksiksi yhdyskuntasuunnittelun täydennys- ja jatkokoulutuskursseja.

Mahdollisen muun kuin 1) ja 2) -kohdan mukaisen yhdyskuntasuunnittelualan peruskoulutuksen hyväksymisestä rekisteröitymisen perusteeksi päättää rekisteriä valvova lautakunta tapauskohtaisesti.

Rekisteriä valvova lautakunta voi erityisestä syystä ja sopijapuolia kuultuaan poiketa vaadittavista rekisteröitymisen edellytyksistä, mikäli hakija osoittaa muutoin yltyvänsä vaaditulle ammattitaidon tasolle. Tällaisia henkilöitä ei kuitenkaan liitetä mahdollisen Euroopan yhdyskuntasuunnittelijoiden Suomen osuuteen.

Rekisteriin voidaan liittää osapuolten erikseen niin sopiessa erityisosaamista, kuten kaavoittajana toimimisen, yhdyskuntasuunnittelijan pääsuunnittelijan asema- ja yleispiirteisen kaavoituksen, kiinteistötekniikan tai maisemasuunnittelun pätevyyttä osoittavia osia edellä esitettyjä periaatteita soveltaen.

Rekisteriin kuuluvan oikeuksista ja velvollisuuksista

Rekisteriin kuuluva henkilö voi ammatia harjoittaessaan käyttää tutkintonomikkeeseensä liittyen lisämäärettä YKS/123 (= jäsennumero rekisterissä). Rekisteröinnin osoitukseksi henkilö saa todistuksen. Rekisteriä valvova lautakunta voi antaa rekisteriin kuuluvalla jäsenkortin.

Rekisteriin kuuluvalla on halutessaan oikeus saada todistus kansalliseen kaavalaatijoiden rekisteriin kuulumisesta Euroopan Unionin virallisilla kielillä. Todistuksesta voidaan periä rekisteröintiä valvovan lautakunnan vahvistama kohtuullinen korvaus.

Rekisteriin kuulumisesta peritään kohtuullinen maksu. Jäseneksi hyväksytyn on velvollisuus osallistua em. täydennyskoulutukseen, mikäli lautakunta niin oikeaksi katsoo. Lautakunnalle on annettava sen pyytämät tiedot, jotka koskevat ammattikokemusta tai täydennyskoulutusta. On myös noudatettava sopimusosapuolten yhdessä hyväksymiä ammatin harjoittamiseen liittyviä eettisiä sääntöjä.

Rekisterissä pysymisen ehtona on jatkuva ja riittävä täydennyskoulutus sekä yhdyskuntasuunnittelun ammattikokemuksen karttuminen.

Rekisteriä valvova lautakunta

Sopijaosapuolet asettavat rekisteriä varren lautakunnan, johon nimitetään kalenterivuodeksi kerrallaan kolme SAFAn, kaksi SKIn, yksi RIAN ja yksi MARK:n nimeämä edustaja henkilökohtaisine varaedustajineen. Lautakunnan jäseniä nimitäessään osapuolet käyttävät valintaperusteena henkilön ammattikokemusta ja arvostusta yhdyskuntasuunnittelun alalla. Lautakunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Suomen kaavoitusinsinöörien yhdistyksen SKIn edustajiksi on valittu diplomi-insinööri **Jouko Riipinen**, Suunnittelukeskus Oy ja ylitarkastaja **Jussi Heinämies**, Uudenmaan ympäristökeskus ja varaedustajiksi kaavoitusinsinööri **Maija-Riitta Kontio**, Porvoon kaupunki ja kaavoituinsinööri **Olli-Pekka Hatanpää**, Vihti. DI Riipinen valittiin lautakunnan järjestäytyessä varapuheenjohtajaksi. Puheenjohtajana aloitti arkkitehti **Heikki Miettinen**.

Lautakunnan asiantuntijaksi kutsutaan kaksi yhdyskuntasuunnittelun koulutuksen edustajaa. Lautakuntaan voidaan osapuolten yhteisellä päätöksellä kutsua kuuluvaksi rekisteröitävän erityisosaamisen arvioinnin asiantuntijoita. Lautakunnan tehtävät on varsin tarkkaan yksilöity tehtävissä sopimuksessa. Sen päätehtävä on

kuitenkin nyt alkuun oikeudenmukaisen ja luotettavan rekisterin alkuun saattaminen. Tavoitteeksi sen tulee ottaa yhdyskuntasuunnittelun koulutuksen järjeistäminen ja yhdenmukaistaminen. Nyt koulutusta annetaan erittäin monessa paikassa ja sen sisältö on kirjava. Olisi korkea aika saada aikaiseksi kaavoittajakoulutus, joka vastaa tämän päivän tarpeita ja tuottaa korkeatasoisia kaavan laatijoita, joiden tärkein tavoite on hyvän, taloudellisen ja toimivan ympäristön luominen.

Lopuksi

Rekisteri tulee tarpeeseen. Jo tänä vuonna ympäristöministeriö ennakoii 20–25 uuden kaavoittajan tarvetta ja seuraavan viiden vuoden kuluessa tarve lienee yli sadan. Ei ole lainkaan yhdentekevää, millaiset suunnittelijat touhuavat mm. rakennetun ympäristömme parissa. Edelleenkin rakennetussa ympäristössämme on kiinni maamme suurimmat rahat ja omissutukset.